

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD - 4:27	Minneapolis, MN - 4:15
Brooklyn, NY - 4:13	Miami, FL - 5:15
Chicago, IL - 4:01	Monsey, NY - 4:11
Houston, Texas - 5:07	Montreal, Quebec - 3:54
Johannesburg, S. Africa - 6:40	Passaic, NJ - 4:13
Lakewood/Deal, NJ - 4:15	Toronto, Ontario - 4:24
London, UK - 3:37	Yerushalayim - 4:02
Los Angeles, CA - 4:28	Zurich, Switzerland - 4:18

בשבילי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת מקץ-חנוכה, תשפ"ו

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצער שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

שבת ר"ח חנוכה

ר"ח טבת שחל בשבת, ע' רמ"א סוף תרס"ט דבימים שיש ג' קריאות ואין להם אלא ב' ס"ת יקראו לשלישי בס"ת הראשון כמו בשמחת תורה. וק' בשלמא שמחת תורה גולל וזאת הברכה אל פינחס אבל כאן גולל מקץ אל פינחס והוי טפי טרחא דצבורא.

ובאמת גם שמחת תורה הק' חמד משה הרי ס"ת השני בפניו ואין מעבירין ות' משום טורח ציבור, וע"ש בב"ה בשם חמד משה דדוקא אם כבר גללו הראשון למקום הנכון. וי"ל דמה"ט כן בחנוכה.

וע' ערוה"ש תרס"ט טעם אחר שלא לקרות בס"ת אחד בשני מקומות שאין כסדרן. ולכא' לפי ערוה"ש לכא' יחלוק על חמד משה.

וכ"ז אם יש ב' ס"ת, ואם אין לו אלא אחד, עדיין קורא כסדר שבת ר"ח חנוכה

כמ"ש פתחי שערים על שערי אפרים ח' ס"ו. והנה טעם סדר זה משום ר"ח תדיר, ודנו הפוסקים בדין אין מעבירין על המצוה אם אינו תדיר, או תדיר עדיף, ע' רמ"א תרפ"ד בחנוכה ור"ח והתחילו בטעות חנוכה קודם, ודעת רמ"א מפסיק משום תדיר. אבל נתיב חיים חולק, וראיה מק' תוס' יומא ל"ג שהק' לענין פנימיות של יו"כ ששופך ביסוד דרומי דכתיב פתח אהל מועד והק' תוס' בלא"ה אין מעבירין, והק' ק"נ אולי משום תדיר ותדיר ביסוד דרומי ע' זבחים ס"ד ורש"י שם בצד דרומי מערבי. והוכיח מזה אין מעבירין דוחה. ולפי נתיב חיים לכא' שבת ר"ח חנוכה ואין לו אלא אחד, לכא' כשגולל אל פ' נשא יקרא חנוכה משום אין מעבירין דוחה ר"ח התדיר.

הערות ותגובות בלשה"ק או באנגלית יתקבלו
במצ"ב במייל bishvillehalacha@themir.org

מין ראש הישיבה שה"ת הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל

לא היה ערך ומשקל כלשהו ל'התמדה'
'ויגיעה' במונחים מקובלים.

אלה שזכו להסתופף במחיצתו רכשו לעצמם אמות מדה נבדלות ונעלות בכל הקשור ללימוד התורה. עם אחד הבחורים למד ר' חיים ירושלמי. אחרי לילה של לימוד מפרך היה קם עם החברותא, שהיה האחרון לאותו לילה, ובדרך אל מעונם לחטיפת תנומה קלה, היו חוזרים בצוותא על תלמודם. כל שינוי מקום בדרך היה הופך ל'תחתנה', לידה היו מתעכבים כדי לחזור על משנתם. שורת הספסלים האחרונה, הדלת, שער החצר, ליד כל מקום 'חדש' ממין זה היו מתעכבים וחוזרים שוב ושוב על הדברים. ברחובות המתמשך של העיירה היו חולפים בדרכם ליד עמוד חשמל ורה"י היה נעצר ליד העמוד "הנה עוד מקום מצוין לחזור שוב על הלימוד". לרוב היתה ה'חזרה' מסתיימת בשעה של שחרית, כאשר צריכים היו כבר לסוב על עקביהם כדי להגיע לתפילה. כך בתקופת של פחות מחצי שנה, בקביעות שנמשכה שש שבע ושמונה שעות, למדו השניים את כל הירושלמי ורכשו בו ידיעה יסודית ומקיפה.

מן הדברים המופלאים אצל מרן ראש הישיבה שה"ת הגאון הרב חיים שמואלביץ זצ"ל היה יכולתו לחזור אין ספור פעמים על נקודה אחת, לבחון אותה היטב שוב ושוב, לפשט בה כל קמט ולהבהיר בה כל ערפול. גם כאשר הכל היה נהיר ופשוט לכאורה נהג מרן רה"י לחזור ולשנן את העניין כדי ששמץ ממנו לא ישמט ולא ישכח חלילה.

אחד מתלמידיו, שלימים היה מרביץ תורה חשוב, סיפר פעם אחת שניגש לדבר עם רה"י לשאת ולתת אתו מצאו שקוע בעיון ברמב"ם. בזמן שעמד ליד רה"י, אשר לא חש בנוכחותו, ספר את מספר הפעמים שמרן חזר על אותו שורות ברמב"ם. מה קדם לאותו רגע לא ידע, אולם מרגע שעמד לידו ועד לרגע שרה"י הרים את עיניו והבחין בו, ספר עשרים וחמש פעמים של חזרה ושינון בריכוז נפלא.

המראה נחרט עמוקות בתוכי נפשו. שקדנותו העקשנית והחודרת שלא שלטה בה עייפות ושבעה, היתה גורם מחנך רב משקל שהוטבע בנפשם של תלמידיו. לנוכח המאמץ האדיר שהשקיע מרן רה"י בלימוד,

נס פח השמן – מעלת הכרת הטוב

במשנה (אבות ב,ט): איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם וכו', ר' שמעון אומר הלווה ואינו משלם. מלשון המשנה 'דרך רעה' ולא 'חטא' בעלמא. מוכח שהלווה ואינו משלם זו 'דרך' ומידה רעה באדם. וצ"ל שהכוונה על הסיבה שאינו משלם, מפני שאינו מרגיש חייב, ואין דרך רעה ממי שמופקע מהרגשת החיוב, שאינו מרגיש הכרת הטוב לאשר היטיב עמו.

עד כמה רעה חולה היא חסרון הכרת הטוב נלמד מהגמ' בסנהדרין (כב.): אין אשתו של אדם מתה אא"כ מבקשין ממנו ממון ואין לו. ודאי שמתה האשה בגלל חטאיה שלה, אך הרי 'משפטי ה' אמת' וכיוון שמצטער בעלה ממיתתה צ"ב מדוע נענש הוא. אמרו חז"ל: מפני 'שמבקשין ממנו ממון ואין לו' - אין לו לפרוע ממון שחייב. וצ"ב: אם 'אין לו' מה חטאו? ע"כ צ"ל: אם היה מרגיש עצמו חייב כראוי, לא היה דבר עומד בפניו מלשלם, וכשאין לו מוכח שאינו מרגיש מספיק חייב.

אך צ"ב למה נענש דוקא שמתה אשתו? מפני שיותר מכל חייב אדם לאשתו. אין 'מלוה' ומיטיב לאדם יותר מאשתו, וכשאינו מכיר בטובת אחרים, גם בטובת אשתו אינו מכיר, לכן נוטלים אותה ממנו.

במדרש (במד"ר טוה), המשיל את הדלקת המנורה לפיקח וסומא שהלכו בדרך ותמך הפיקח בסומא, כשנכנסו לבית אמר הפיקח לסומא שיחזיק לו את הנר "כדי שלא תהא מחזיק לי טובה שהייתי מלווך בדרך". כך הקב"ה האיר לישראל מ' שנה במדבר, ואמר לאהרן להעלות את הנרות במנורה כביכול כהכרת הטוב על הארת הקב"ה במדבר.

בחנוכה אע"פ שהיו פטורים מהדלקת המנורה כשלא היה להם שמן טהור, אך כיוון שהדלקה היא כתשלום חוב כביכול לקב"ה, לגודל מעלת הכרת הטוב נעשה נס כדי שיוכלו לקיים מצוה זו.

מין רה"י שה"ת הגאון הרב חיים שמואלביץ זצ"ל
נלביע ג' בטבת תשל"ט

אין טבע בעולם

והשרירים, צריך לזכור שהכל ביד ה"ת, כולם צריכים רחמים בן אדם בריא ואדם חולה, כולם.

חשבנו שהנגיף מאחורינו, ופתאום יש עוד סוג, זה סוגר פה וזה סוגר שם, וכל פעם לא יודעים מה לעשות, ובכלל החיסונים עוזרים או לא, המלחמה נגד הטבע שאנחנו רואים בתקופה האחרונה מלמדת אותנו יותר ויותר שאין טבע בעולם, הכל בהשגחת ה"ת עם שמירה על כללי הטבע, אסור לזלזל בבריאות ואין לסמוך על הנס, אבל לדעת שהכל מהקב"ה.

העניין שחייבו לכתוב על קרן השור

ולכאורה צריך לבאר מה הייתה כוונתם של יוון שיכתבו על קרן השור דווקא, ויש בזה כמה ביאורים, היפה תואר מסביר שהיות ועיקר עבודתם הייתה בשדה שהיו עובדים בזריעה וחרישה וכו' ממילא רצו היוונים שבכל רגע יראו היהודים את המילים החקוקות על קרן השור.

בשנים האחרונות מחדשים שמצאו במוזיאון שבקבוקי הילדים בשנים ההם היו מקרן שור, ורוצים להגיד פשוט שהיוונים רצו להשריש בילדים מקטנותם את דעותיהם ואת טומאתם, זה פשוט יפה.

אבל אני רוצה לומר פשוט פשוט, הפסוק בעקב אומר: פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת, וכו', ורם לבבך ושכחת את ה' אלוֹקֶיךָ. (דברים ח, יב יד), ואח"כ כתוב וזכרת את ה' אלוֹקֶיךָ כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל, התורה מצווה אותנו, תזכור את הקב"ה, ה' ישמור שומעים לפעמים על אדם שעובד ועובד ופתאום יש לו שיתוק ל"ע, הקב"ה נותן כח לכל אחד.

ויתר על כן אלו שחיים בעסקים מרגישים שהם יודעים טוב בעצמם מה לעשות וכיצד לנהוג, יצא לי להיות פעם בבנק, ישבו שם אנשים מול המחשב, יש להם מניות בכל מיני חברות, אם המנייה עולה באלפית אחוז הוא מחייך, ובמנייה השנייה יש ירידה אז הוא נהיה עצבני, ובאותו זמן הוא יכול להיות עצבני ושמח, פה עלה ופה ירד ובהשוואה הוא לא הרוויח כלום.

כי הוא יהיב לך עצה

יש אנשים שחושבים שהם יודעים איפה להשקיע, נכון צריך השתדלות צריך להתייעץ, אבל על הפסוק כי הוא הנותן לך כח מתרגם אונקלוס, כי הוא יהיב לך עצה למקנה נכסין, הקב"ה נותן את העצות, היו אנשים שהשקיעו באמריקה את מיטב הונם, ופתאום הכל קרס, ברגע אחד אנשים הפסידו מיליארדי דולרים, (בשוק מחנה יהודה היה מסכן אחד שהתעצבן כשנפלו המניות, שאלו אותו אם הוא השקיע שם, הוא אמר לא, אבל אם המניות נפלו איפה הכסף).

היה ארגון שקראו לו, להמן, אני זוכר שעוד זכיתי להגיד לאבי מורי זצ"ל מה הרש"ת, להמן, מי לא נפקד היום הזה, הכל נכתב בר"ה, אח"כ היה סיפור עם אותו אחד, הוא היה יהודי והיו לו אנשים שהשקיעו אצלו הון עתק, והם היו בטוחים לגבי ההשקעה אצלו, כל חודש היה נותן לחברות שלמות שהשקיעו אצלו סכומים גדולים, והבלון גדל וגדל עד שפתאום הכל התפוצץ והוא גרם למשבר לרבות אנשים,

אנחנו עומדים ממש בפתח ימי החנוכה וזה מצריך אותנו להכנה מיוחדת, ונדבר דברים פשוטים ומעשיים כדי שנוכל לנצל את הימים הללו כראוי.

השאלה נשאלת מהי העבודה שלנו בחנוכה, ודבר ראשון צריך לקיים את המצוות כראוי, ידוע שחסיד אחד בירך את הרב מבריסק שיהיה א ליכטיגע חנוכה - חנוכה מואר - ואמר לו הגרי"ז, כן, שהנרות יאירו טוב, ובעצם זה העבודה בימי החנוכה לדאוג לקיום המצוות בהידור, כל אחד בהידור שלו, ויש לנו עוד מצווה דרבנן להגיד הלל שלם, אין שאלות על הברכה, לכל הדעות צריך לברך.

צריך להקפיד שלא תחסר מילה אחת מההלל, ויש מבארים מדוע לא אומרים אשר קדשנו וכו' לגמור את ההלל, כי אם יחסירו מילה אחת יכולה להתעורר שאלה של ברכה לבטלה, לכן אומרים לקרוא, ואלו הם המצוות שצריכים לקיים.

בשוב תקופת הזמן יאיר עלינו אור מעין האור שהאיר אז

ובנוסף עלינו להתבונן מה היא העבודה המיוחדת של ימי החנוכה, וידועים דברי הרמח"ל בענין זה: ושרש כולם הוא סדר שסדרה החכמה העליונה, שכל תיקון שנתקן ואור גדול שהאיר בזמן מהזמנים, בשוב תקופת הזמן הוא יאיר אור מעין האור הראשון, ותחודש תולדת התיקון ההוא במי שקבלו, וכו' הוקבע שבשוב תקופת הזמן ההוא יאיר עלינו אור מעין האור שהאיר אז, ותחודש בנו תולדת אותו התיקון, וע"כ נתחייב באותם העניינים כולם. (ד"ה ד, ז).

(אם ישאל אדם על עשרה בטבת שחלילה ביום זה תחזור ההשפעה הרעה מאותו יום, ח"ו, יש לנו את העבודת ה' שלנו, וכל זמן יש את ההשפעה של אותו הזמן, ואדרבא עשרה בטבת זה זמן של תיקון וידוע מהח"ס שבעשרה בטבת דנים כל שנה מחדש האם כבר לבנות את בית המקדש).

א"כ בימים אלו חוזרת ההשפעה של התגברות כח הטוב נגד כח הרע, וע"י שנתבונן ברשעותם של היוונים, ובתרבות יוון, נדע מה היא העבודה שלנו.

חושך - זה גלות יוון

מידי שנה אנחנו לומדים על כך שהמהות של יוון הייתה לנתק את ישראל מהקב"ה, יוון זה טבע, וזה כתוב במדרש בראשית: והארץ הייתה תהו זה גלות בבל, שנאמר ראיתי את הארץ והנה תהו, ובהו זה גלות מדי, ויבהלו להביא את המן, וחושך, זה גלות יוון, שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזרותיהן שהייתה אומרת להם כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל (בר"ב, ד).

והענין שטבע נקרא חושך הוא משום שאם אדם רואה הכל כטבע הרי בעצם הוא בחושך כי על ידי התבוננות מועטת בהנהגת הבריה מיד הוא רואה את יד ה', ממילא הוא רואה והוא לא נמצא בחושך.

יוון העצימה את טיפוח גוף האדם, להשקיע במאכלים ולדאוג לגוף שיהיה חזק, אכן צריך לאכול בריא אבל לא לעשות מזה עסק, לא לעשות תכלית מפיתוח הגוף, תרבות יוון הייתה לעשות עסק מהגוף

שתדליק, ובהליכות שלמה הביאו תלמידי מרן הגרש"ז זצ"ל משמו שהוא התרעם מאוד על פסק זה, ורבי שלמה זלמן היה מספיק מתמיד ובכ"א התרעם מאוד על זה, וידוע שגם מרן הגר"ש זצ"ל לא הסכים עם זה, לא ראו אצל אבותינו דבר כזה, ואמנם על פי דין אולי יוצאים ע"י הדלקת האשה, אבל מעיקר הדין יש זמן.

יש שיביאו סיפורים על גדולי ישראל שהיו יושבים ולומדים וכשהגיע הזמן ניגשו להדליק ומיד המשיכו בלימודם, אותם גדולים היו דבוקים בה"ת כל היום, אבל אנחנו צריכים לדעת שצריך לעשות מצב ואווירה בבית, ולשמוח עם המצווה, לשתף את הילדים ולרקוד איתם.

(אפשר לחוד חידה לילדים שלמדו משניות, איפה מוזכר במשניות חנוכה, זה חידה כי אין משניות מסכת חנוכה, מסכת מגילה יש, אבל חנוכה לא, פעם אחת בב"ק כולם יודעים בהכנסו זה על נר חנוכה, אבל איפה מוזכרים ימי חנוכה, יש ארבע פעמים, בר"ה, תענית, מגילה ומו"ק, בר"ה מצאנו לגבי השלוחים שיוצאים מפני חנוכה, ופעם אחת יש בביכורים מהחג עד חנוכה מביאים ביכורים).

צריך גם לטעום משהו, אכן סופגנייה זה לא דאורייתא ולא דרבן, אני אוכל לחם ושמן זית ומרגיש יותר את הקיום של זכר לשמן, אבל וודאי שבשביל הרגשת הילדים צריך לתת להם, אפשר גם לשחק איתם בסביבון, ולדעת מה העיקר. (שמעתי מאחד האדמור"ם הגדולים שהסביר מדוע בחנוכה משחקים עם סביבון ובפורים עם רעשן, והטעם שבחנוכה היה התערוטא דלעילא ורמז לכך מחזיקים סביבון שהאחיה מלמעלה, ובפורים היה התערוטא דלתתא ומשום כך מחזיקים רעשן שאחיותו מלמטה), אין מצווה להרבות בעניינים, זה נחמד אבל העיקר לדעת את החיזוק באמונה.

ישנם אברכים שאח"כ רוצים לחזור לבמ"ד, ומי שרוצה להישאר בבית עם הילדים ללמוד איתם זה בוודאי טוב, הילדים יזכרו לתמיד את האווירה הטובה הזאת של הלימוד עם האבא והחביבות למצוות, היום אני אומר בחצי בדיחותא, אבל אם יש לי רשות להרשות, אני אומר לכל האברכים שרוצים להישאר ללמוד עם הילדים בבית, אמנם הם בבית אבל הם כאילו בשיבה.

רבי שמואל בירנבוים זצ"ל היה מסביר למה קוראים לזאת חנוכה, 'זאת' חנוכה מה ההדגשה ביום זה, אז הוא אמר שבזאת חנוכה כולם חוזרים ללמוד בשיבה כבר לא הולכים הביתה להדלקת נרות אז זה החנוכה, אנחנו נשתדל לעשות כל בוקר בימי החנוכה התמדה גדולה, ואח"כ אווירה טובה עם האשת חיל ועם הילדים.

אחרי העבודה הזאת אפשר לבוא עם כל הכלים הללו ולהמשיך ביתר שאת ויתר עוז, ועצה טובה קמ"ל לנצל את הזמן המיוחד הזה לתורה ולאמונה וחיזוק המידות הטובות, וחשבתי פעם לומר שהרי שמעון הצדיק היה אומר על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח, ובימי החנוכה אנחנו עסוקים בלימוד התורה ובעבודת ה' וכן מרבים בצדקה.

בעזרת ה' החיזוקים האלו יביאו שפע רב לכל השנה, לאין שיעור ולאין ערוך, הי"ת יעזרנו שנזכה לקרב את הגאולה ולזכות לגאולה השלמה.

ומאוד כעסו עליו אנשים הפסידו מיליונים, רשויות החוק הענישו אותו על מאה חמישים שנות מאסר, ואז הוא היה בן שבעים, הוא מת לפני כמה חודשים, תארו לכם שבגיל מאתיים ועשרים הוא חוזר הביתה, והוא יפגוש את אשתו שתהיה בת מאתיים וחמש עשרה, הבן ניין שלו יהיה בן מאה, הם הענישו אותו כך מפני שהם מאוד כעסו עליו מאוד.

מה הקב"ה מראה לנו, אדם חושב שהוא חכם גדול אבל אין שום הצלחה לאדם ללא סייעתא דשמיא, ומעניין שהיה יהודי אחד שחודש קודם הנפילה הייתה לו תחושה לא נעימה, והוא הוציא את הכסף, הקב"ה גזר שהוא לא יפסיד, יהיב לך עצה, זה היסוד שלנו אמונה בהקב"ה, אמונה שאין עוד מלבדו.

בחנוכה נוסף לנו לימוד יותר מיצא"מ

ועתה נבאר מה התוסף בימי החנוכה בעניין האמונה יתר על מה שלמדנו ביציאת מצרים, הרי פסח זה חג האמונה, ויסוד הדברים הם שבימי החנוכה הקב"ה הראה לנו את האור בתוך החושך, את הניסים בתוך ההסתר פנים, ביציאת מצרים היינו בצרה ונגאלנו, ובחנוכה היה לנו את בית שני, אבל היינו בשליטת הרומאים, זה לא היה כבית ראשון שאיש תחת גפנו, והמיוחד בזה שגם בתוך הסבל והניסיונות הקב"ה הראה לנו שהוא לא עזב אותנו ולא יעזבנו.

וכמו שלמדנו במגילה: ושמואל אמר לא מאסתים ולא געלתים לכולותם, לא מאסתים בימי יוונים ולא געלתים בימי נבוכדנצר, לכולותם בימי המן, להפר בריתי אתם בימי פרסיים, כי אני ה' אלהיהם בימי גוג ומגוג, במתניתא תנא לא מאסתים בימי כשדים שהעמדתי להם דניאל חנניה מישאל ועזריה, ולא געלתים בימי יוונים שהעמדתי להם שמעון הצדיק וחשמונאי ובניו ומתתיה כה"ג. (יא, א). מי שיודע מה שנבוכדנצר היה זה מבהיל, הקב"ה נתן לו כוחות, הגמ' בשבת אומרת שבזמן נבוכדנצר לא נמצאת שחוק בפי כל בריאה מרוב פחד ממנו, לא יכלו לצחוק כזה אימה הוא הטיל.

העבודה שלנו כעת היא חיזוק האמונה, חיזוק בהשגחה פרטית, נתאר לעצמנו שצריך לצאת למלחמה בצבא איראן ויגייסו למלחמה כמה עשרות אברכים מהשיבה הק' הרי בדרך הטבע אין אפי' סיכוי קל לניצחון, זה היה רבים ביד מעטים, ואת הניסים הגדולים הללו הקב"ה הראה לנו בתוך ההסתר, כדי שנדע שאין טבע.

להרבות שמחה בבית

עבודה נוספת שנדרשת מאתנו היא להשרות אווירה טובה בבית בכלל, ובפרט בימי החנוכה, ולדוגמא אפשר להזכיר את הקושיה של הבית יוסף ולעניין בה את בני המשפחה (בכלל אין עוד קושיה עם כ"כ הרבה תירוצים, אגב מעניין שהיום שזכינו לכתבי רבותינו הקדמונים אנחנו יודעים שהתוס' הרא"ש והמאירי כבר שאלו את השאלה, אבל זה נשאר שאלה של הבית יוסף, ובנוסף יש לדעת שלגירסת השאלות הקושיה לא מתחילה כיון שהוא גורס שלא היה בשמן אפילו לא להדליק יום אחד, אבל אנחנו גורסים אלא יום אחד אז קשה).

ודווקא בזמנים אלו היצר הרע מפריע ויכול לגרום לזלזול בעסק המצווה, מידי שנה אני מזכיר שהיה אחד מגדולי הפוסקים שאמר לא ללכת להדליק נרות באמצע הסדר, אלא לשלוח את האשה

BELOW IS AN ENGLISH ADAPTATION OF THIS WEEKS' PARSHA PREVIEW WHICH CAN BE HEARD LIVE EVERY WEDNESDAY AT 2:15 PM

The Small Things Count!

Harav Hagaon Moshe Aaron Friedman Shlita

The Midrash teaches that the nes of Chanukah, in which the pach of pure oil was found, is connected to the pachim ketanim that Yaakov Avinu went back to retrieve, at the time when he was alone: וַיִּזְכֹּר יַעֲקֹב לְבִדּוֹ. In the zechus that he returned for the pachim ketanim, Klal Yisrael was zocheh to the pach shemen of the menorah. Some explain, al pi sod, that inside these pachim ketanim was oil. This shemen was originally inside Yaakov's makel – כִּי בְמַקְלֵי עֲבָרְתֵי אֶת הַיַּרְדֵּן הִזָּה – and he had used it to learn Torah during his fourteen years in Yeshivas Shem v'Eiver.

This shemen that was in the pachim ketanim represents the shemen of the menorah, and also the shemen of the oro shel Mashiach.

But perhaps we can offer an additional explanation for how the pachim ketanim connect to Chanukah.

Where did Chazal see that Yaakov Avinu went back for pachim ketanim? Because on one hand the Torah says, וַיַּעֲבֵר אֶת אֲשֶׁר לוֹ – he transferred everything over. But if so, why was he left alone – he should have been on the side with all the people and things he transferred! It must be that he was left with these pachim ketanim – small, minute, seemingly insignificant items. In truth, however, they were very significant, as we will explain.

After fourteen years in the yeshiva of Shem v'Eiver, Yaakov Avinu saw malachim in a dream. That represented a lofty level, but still, it was only a dream. After spending twenty years with Lavan, however, he saw actual malachim: malachim mamash. We know that he spent those twenty years working with the sheep, which involved a high level of avodas Hashem; the Arizal discusses

the deep significance of the akudim, nekudim, and verudim. Working with the sheep was the avodah of Yaakov Avinu.

Now, when a person is in middle of his avodas Hashem, the Saro shel Eisav can't start up with him. (Similarly, when the Malach HaMaves wanted to take Dovid HaMelech's neshamah, he couldn't, because Dovid was learning Torah. Only when he distracted him momentarily did he succeed in ending his life.) The Saro shel Eisav wasn't able to start up with Yaakov all those years because he was involved in an important avodah with the sheep. But now, the Saro shel Eisav saw that Yaakov was alone, and had nothing with him: וַיַּעֲבֵר אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ. Ah, he thought. Yaakov is not performing his avodah now. Now is the time to get him.

He was almost correct – except that he made the mistake of overlooking the pachim ketanim. In avodas Hashem, even pachim ketanim – small things that seem insignificant – are part of our avodah. Avodas Hashem doesn't encompass only big things like Torah and tefillah; it includes even minute matters. Hashem is in those small places, too.

So Yaakov Avinu was not really לְבִדּוֹ. He was still in the middle of his avodah, but the Saro shel Eisav didn't understand that, because he sees only the big things.

This idea is reflected in the story of Chanukah as well.

The Yevanim entered the Beis HaMikdash and began smashing it up and defiling all the keilim. Imagine that there were two Yevanim there, and

BELOW IS AN ENGLISH ADAPTATION OF THIS WEEKS' PARSHA PREVIEW WHICH CAN BE HEARD LIVE EVERY WEDNESDAY AT 2:15 PM

one says to the other, "Oh, there's a little pach shemen over there." The other one responds, "Eh, what do you care? We're already finished. The place is in shambles!" They didn't attribute any significance to the pach shemen that they knew was there. But out of that one small jug, the nes of Chanukah happened. From there came so much light, and from there comes the light of Moshiach.

We see, then, that a small thing can make all the difference. Perhaps this concept is reflected in the parallel drawn by the Midrash between the pesukim וַיִּנְשָׁגְבֵהוּ לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא and וַיִּנְשָׁגְבֵהוּ יַעֲקֹב לְבַדּוֹ. At first glance this seems to be a simple play on words; another dimension to the play on words might be that the word לְבַדּוֹ contains the word בַּד, which means an oil press. We can suggest a deeper meaning of this parallel, however. When a person's avodah is focused only on the big things, he is doing his avodah only for himself. But when he's worried even about the pachim ketanim, and knows that every little detail counts, that shows that he is totally misbatel to Hashem, and that he is doing his avodah for Hashem's sake. Then, it's וַיִּנְשָׁגְבֵהוּ לְבַדּוֹ.

It's All in the Names of Hashem

Through the ner of Chanukah, we can indeed connect to Hakadosh Baruch Hu. We will now explore a different dimension of that.

The Gemara teaches, in Shabbos, that Chazal instituted Chanukah וְלֵהֲלֵל לְהוֹדוֹת, and the meforshim wonder why the Gemara doesn't even mention the neiros.

The Bnei Yissaschar gives the following explanation. The gematria of the word נר is 250, which, as we will see, encompasses many of the Names of Hashem.

The gematria of the Shem Havayah is 26, but this Name expresses itself in various other Names. At times, it is "clothed" in the Name of אהיה, whose

gematria is 21. So we have 26 plus 21, which is 47. At times, the Shem Havayah is "clothed" in the Name אדני, whose gematria is 65. So we have 26 plus 65, which is 91. And at times the Shem Havayah is "clothed" in the Name אלהים, whose gematria is 86 (which is also the value of אדני and אהיה combined). So we have 26 plus 86, which is 112.

The Bnei Yissaschar notes that the gematria of הוּדָאָה is 21, like אהיה, and that of הַלֵּל is 65, like אדני, for a total of 86, like אלהים. The word נר, whose gematria is 250, comprises all the various combinations of the above Names: 47 + 91 + 112 = 250. So it's literally לְבַדּוֹ – we connect to Hakadosh Baruch Hu through the ner, which represents Havayah with Eh-yeh (hodaah), Havayah with Adnus (hallel), and Havayah with Elokim (hodaah and hallel together).

We're learning now in yeshivah Maseches Bava Metzia. Two of the sugyos we are learning are that of modeh b'miktzas – which is hodaah, 21 – and heilach (הילך), 65.

So when we're learning the ohr of Torah, every single cheilek in Torah connects to Hashem.

Taking this even further, we see another facet where the depth of Chanukah and the ner of Chanukah connect to the sugyos we're learning. In the piyut of Ma'oz Tzur we say, וּמְנוֹתַי קִנְיָנִים, נִעְשָׂה נֵס לְשׁוֹשָׁנִים. The sefarim explain that each night of Chanukah corresponds to one of the yud gimmel middos, until we get to Zos Chanukah, when we're mashlim all the yud gimmel middos.

And the yud gimmel middos end with וְנִקְהָ לֹא. If you look at the words וְנִקְהָ and וְנִקְהָ and you take out the yud, hei, vav, hei (Havayah) from these words, you are left with the letters that spell קִנְיָנִים. So וּמְנוֹתַי קִנְיָנִים – what's left over from the word קִנְיָנִים – a nes happened (נִעְשָׂה נֵס לְשׁוֹשָׁנִים). That's because קִנְיָנִים has the gematria of 300, and the concept of a kankan indicates that Havayah (which we removed from the words וְנִקְהָ and

BELOW IS AN ENGLISH ADAPTATION OF THIS WEEKS' PARSHA PREVIEW WHICH CAN BE HEARD LIVE EVERY WEDNESDAY AT 2:15 PM

(יִנְקָה) is inside a kankan. In the system of At-bash, yud-hei-vav-hei turns into mem-tzadi-pei-tzadi (Matzpatz), which also adds up to 300. Similarly, when the letters of the Name Elokim are spelled out fully they equal 300. This means that 300 represents a certain hidden manifestation of the Shem Havayah. That's when it's Matzpatz, when it's Elokim b'milu'o – the ultimate din – and that's also the kankan: not the real thing, the kankan.

Chazal say, אַל תִּסְתַּכֵּל בְּקִנְיָן אֶלָּא בְּמַה שֵׁישׁ בוֹ. You have to see the Havayah alone, and not from the nosar of the kankan – וְנִקְּהָ לֹא יִנְקָהּ. From when you take away the kankan, you're left with the Shem Havayah.

That's taught in a lot of sefarim.

The Shleimus of Havayah

But again, b'derech remez, we can tie this back to the sugyas in Bava Metziah that we're learning. The Gemara says that the din in the scenario of תלית אוחזין בטלית is yachloku – they split the tallis in half.

Rav Hutner used to say that in this discussion about a tallis, it means a regular garment; it could even be the garment of a non-Jew, because had it belonged to a Yid, it would require hashavas aveidah. But let's assume that a tallis here is referring to a tallis with tzitzis. So if you split the tallis, each person gets half a tallis with two tzitzis, not all four. Rav Hutner used to say that you get a "Baruch She'amar tallis," because in Baruch She'amar the minhag is to hold only the front two tzitzis. Those two sets of eight strings add up to 16, plus the five knots on each, for ten altogether, bringing us to a total of 26. The two sets of strings are the Shem Havayah.

What do you do when you have שנים אוחזין בטלית? Yachloku. When you do the yachloku on a tallis, you get the ultimate Shem Havayah – וְנִשְׁגָּב ה' – לְבַדּוֹ. Now, the Gemara asks, why, regarding maneh shlishi, if one person gave 100 and another person

gave 200, is the halachah שְׁיִבּוֹא אֵלָיוּ and not yachloku?

Without delving into the depth of the sugya, if we would do yachloku by maneh shlishi, how much would each person get? They would each get 150, for a total of 300: kankan, the pachim ketanim, which is the ultimate שְׁיִבּוֹא אֵלָיוּ, וְנִשְׁגָּב ה' לְבַדּוֹ בְּיוֹם הַהוּא, when we will witness

The ner of Chanukah is really the ohr of Mashiach. When the world will come to its tikkun, then all the expressions of Havayah will be with shleimus.

We need to direct our eyes only at what we should be seeing, and focus on Torah and avodah and yiras Shamayim – not only the big things, but also the small details, without saying, "Oh, now it's just bein hasedarim or bein hazmanim or bein ha-this." No, no, no – we need to devote ourselves to avodas Hashem entirely, with shleimus, even in the little things, to totally connect ourselves to וְיִוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ, so that even when we're alone, we're still with Kudsha Brich Hu. We then reach the level of וְנִשְׁגָּב ה' לְבַדּוֹ, when we'll be able to see the ner – נֵר ה' נִשְׁמַת אֲדָם – and the upward ohr of הַנְּרוֹת אֶת הַעֲלֵתָךְ אֶת הַנְּרוֹת, to connect to Kudsha Brich Hu.

A lichtigen Chanukah.